

Załącznik nr 3a do Regulaminu wyboru projektów naboru nr FEMP.05.20-IP.01-010/26

INSTRUKCJA WYPEŁNIANIA ANALIZY FINANSOWEJ

Spis treści

1.1.	OGÓLNE ZAŁOŻENIA ANALIZY FINANSOWEJ	2
1.2.	METODYKA PRZYGOTOWANIA ANALIZY FINANSOWEJ	2
1.3.	OGÓLNE WYMOGI DLA ANALIZY FINANSOWEJ	3
2.1.	PLAN NAKŁADÓW INWESTYCYJNYCH I ODTWORZENIOWYCH (WYMAGANY DLA WSZYSTKICH PROJEKTÓW INWESTYCYJNYCH) - TABELA I	5
2.2.	PROGNOZA PRZYCHODÓW OPERACYJNYCH (WYMAGANA DLA WSZYSTKICH PROJEKTÓW INWESTYCYJNYCH) - TABELA II	6
2.3.	PROGNOZA KOSZTÓW OPERACYJNYCH (WYMAGANA DLA WSZYSTKICH PROJEKTÓW INWESTYCYJNYCH) - TABELA II	7
2.4.	WARTOŚĆ REZYDUALNA (WYMAGANA DLA PROJEKTÓW O CAŁKOWITYM KOSZCIE KWALIFIKOWALNYM RÓWNYM LUB WYŻSZYM NIŻ 50 MLN PLN NA MOMENT ZŁOŻENIA WNIOSKU O DOFINANSOWANIE) - TABELA III	9
2.5.	KAPITAŁ OBROTOWY NETTO (WYMAGANY DLA PROJEKTÓW O CAŁKOWITYM KOSZCIE KWALIFIKOWALNYM RÓWNYM LUB WYŻSZYM NIŻ 50 MLN PLN NA MOMENT ZŁOŻENIA WNIOSKU O DOFINANSOWANIE) - TABELA III	9
2.6.	WSKAŹNIKI EFEKTYWNOŚCI FINANSOWEJ INWESTYCJI (WYMAGANE DLA PROJEKTÓW O CAŁKOWITYM KOSZCIE KWALIFIKOWALNYM RÓWNYM LUB WYŻSZYM NIŻ 50 MLN PLN NA MOMENT ZŁOŻENIA WNIOSKU O DOFINANSOWANIE) - TABELA III	10
2.7.	TRWAŁOŚĆ FINANSOWA DLA SCENARIUSZA Z PROJEKTEM - TABELA OD V DO VII	11

1.1. Ogólne założenia analizy finansowej

W części 1.1 Instrukcji wypełniania Analizy finansowej (dalej Instrukcji) wskazane zostało, w jaki sposób należy sporządzić analizę finansową dla **projektów inwestycyjnych**.

Analizę finansową przygotuj, korzystając z przygotowanego **arkusza kalkulacyjnego o nazwie Analiza Finansowa** (w formacie umożliwiającym otwarcie pliku w oprogramowaniu Ms Excel lub innym kompatybilnym programie open source).

Arkusz kalkulacyjny dotyczący Analizy finansowej stanowi Załącznik nr N.2.1 do wniosku.

Analiza finansowa przygotowana dla projektów inwestycyjnych stanowi podstawę do oszacowania wpływów i wydatków projektu oraz wykazanie, że zapewnione przez Wnioskodawcę środki finansowe będą wystarczające do sfinansowania projektu w całym okresie odniesienia bez uszczerbku dla dotychczasowej działalności, a także umożliwia ocenę efektywności finansowej projektu, o ile taka analiza jest wymagana.

1.2. Metodyka przygotowania analizy finansowej

Analiza finansowa **projektów inwestycyjnych** powinna być przeprowadzona w oparciu o metodę zdyskontowanych przepływów środków pieniężnych (ang. Discounted Cash Flow) zwaną dalej analizą DCF.

Przygotowując analizę DCF należy:

- a) uwzględnić wyłącznie przepływy środków pieniężnych tzn. **rzeczywiste wartości wpływów/wydatków środków pieniężnych** otrzymanych/wydanych w związku z realizacją/eksploatacją projektu przy zastosowaniu **metody kasowej**. W rezultacie, nie mogą być przedmiotem analizy DCF niepieniężne pozycje rachunkowe np. amortyzacja.

Metoda kasowa - uwzględnia przepływy środków pieniężnych w roku, w którym zostały dokonane i ujęte w danym okresie odniesienia. Wyjątek stanowią nakłady inwestycyjne na realizację projektu poniesione przed pierwszym rokiem okresu odniesienia – należy je uwzględnić w pierwszym roku odniesienia, w wartościach niezdyskontowanych (całościowo jako wartość skumulowana za wszystkie lata);

- b) uwzględnić **wartość rezydualną**, o ile jest wymagana;
- c) uwzględnić **zmianę wartości pieniądza w czasie**, co oznacza, że przepływy środków pieniężnych, obliczone dla kolejnych lat okresu odniesienia, podlegają dyskontowaniu przy zastosowaniu **4% stopy dyskontowej dla analizy w cenach stałych lub 9% dla analizy w cenach bieżących**. O ile to możliwe i uzasadnione, analiza powinna być przeprowadzona w cenach stałych. Do wyliczenia zysku operacyjnego stosuje się natomiast stopę dyskontową właściwą dla projektów objętych pomocą publiczną;
- d) dokonać analizy sytuacji finansowej Wnioskodawcy i ewentualnych Partnerów (jeśli angażują się oni finansowo w realizację projektu). W tym celu w załączniku

Analiza finansowa należy sporządzić **analizę skonsolidowaną**, z uwzględnieniem danych finansowych każdego podmiotu z osobna, a następnie dokonać konsolidacji danych wszystkich podmiotów pamiętając o konieczności wyeliminowania wzajemnych rozliczeń. Wyjątkiem od tej reguły jest jedynie sposób prezentacji sprawozdań finansowych, które będą sporządzane dla każdego podmiotu osobno, w celu zachowania przejrzystości danych oraz zapewnienia możliwości porównania z załączoną dokumentacją finansową.

1.3. Ogólne wymagania dla analizy finansowej

Przygotowując analizę finansową dla projektów inwestycyjnych należy:

- a) kierować się zasadami rzetelności oraz ostrożności wyceny, obowiązującymi normami, cenami rynkowymi, danymi statystycznymi oraz danymi pochodzącymi z dokumentacji technicznej np. moc zakupionych urządzeń;
- b) wszędzie tam, gdzie to możliwe analizy należy przygotować w oparciu o dane historyczne pozyskane z zatwierdzonych sprawozdań finansowych (dla zamkniętych okresów obrachunkowych) oraz przewidywane trendy w przyszłości. Należy przedstawić rzetelne i realne obliczenia i szacunki wykonane zgodnie z uzasadnioną metodą - należy je opisać w części opisowej analizy.
- c) za rok obrotowy przyjąć rok kalendarzowy, jeśli natomiast z zapisów polityki rachunkowości wynika, że rok obrachunkowy nie jest rokiem kalendarzowym należy uwzględnić dane zgodnie ze stosowaną polityką i dodać stosowną adnotację;
- d) za punkt wyjścia prognoz finansowych przyjąć ostatnie, dostępne dane finansowo - księgowe podmiotów realizujących i eksploatujących projekt, w przypadku braku danych za rok poprzedni;
- e) prognozę przepływu środków pieniężnych sporządzić w jednostce pieniężnej - PLN (zaokrąglanie do pełnych złotych);
- f) **należy przyjąć 15 letni okres odniesienia (określony dla projektów kubaturowych)**¹

Określając okres odniesienia w pierwszej kolejności należy ustalić, który rok będzie **rokiem bazowym** (pierwszym rokiem okresu odniesienia). W przypadku projektów, w których:

- pierwsze wydatki inwestycyjne na rzecz projektu wystąpiły przed rokiem złożenia wniosku aplikacyjnego - pierwszym rokiem okresu odniesienia jest rok złożenia wniosku o dofinansowanie,
- w pierwszej kolejności złożono wniosek o dofinansowanie, a dopiero w kolejnych latach planuje się wydatki na rzecz projektu - pierwszym rokiem

¹ Okres odniesienia to okres, za który należy sporządzić analizę finansową. Okres ten uwzględnia fazę inwestycyjną, w tym przygotowawczą i fazę eksploatacji.

okresu odniesienia jest rok rozpoczęcia realizacji projektu, przy czym zakupu gruntów oraz prac przygotowawczych nie uznaje się za rozpoczęcie rzeczowej realizacji projektu;

- g) zastosować ceny stałe (ceny bieżące dopuszczalne tylko w uzasadnionych przypadkach);
- h) przepływy pieniężne dyskontować rozpoczynając od roku następnego po roku złożenia wniosku o dofinansowanie, **rok zerowy** ($t=0$ czyli rok złożenia wniosku) oraz ewentualne lata poprzednie nie podlegają dyskontowaniu (stosujemy współczynnik 1);
- i) wziąć pod uwagę te **założenia makroekonomiczne**, które mają uzasadnienie w kontekście specyfiki projektu, sektora itp., a także inne, które z punktu widzenia Wnioskodawcy i projektu są istotne do uwzględnienia przy sporządzaniu analizy, w przypadku, gdy znane są już rzeczywiste wartości danych makroekonomicznych dla lat będących przedmiotem analizy należy je wykorzystać. W innym przypadku można korzystać z danych zawartych w **Wytycznych Ministra Finansów z dnia 3 października 2022 r. dotyczących stosowania jednolitych wskaźników makroekonomicznych będących podstawą oszacowania skutków finansowych projektowanych ustaw albo nowszej wersji tych wytycznych, jeżeli jest dostępna**, zamieszczanych na stronie Ministerstwa Finansów;
- j) **załącznik Analiza finansowa należy** wypełnić z zachowaniem formuł obliczeniowych oraz powiązać dane wykazywane w kolejnych arkuszach obliczeniowych poprzez **wprowadzenie** formuł odwołujących się do odpowiadających im pozycji w arkuszu Założenia;
- k) sporządzić analizę:
 - **w cenach netto** – w sytuacji, gdy **podatek VAT może zostać odzyskany w całości**,
 - **w cenach brutto** – w sytuacji, gdy **podatek VAT nie może zostać odzyskany w całości**.W sytuacji, gdy istnieje możliwość odzyskania podatku VAT w części, przepływy (wydatki) od których nastąpi odliczenie należy ująć w kwotach netto, pozostałe przepływy należy ująć w kwotach brutto.

Możliwość odzyskania podatku VAT powinna być rozpatrzona zarówno w odniesieniu do nakładów inwestycyjnych, jak i kosztów operacyjnych.

Przychody operacyjne należy ująć bez podatku VAT.

Zasady klasyfikujące VAT jako wydatek kwalifikowalny bądź niekwalifikowalny znajdują się w Regulaminie wyboru projektów oraz „Wytycznych dotyczących kwalifikowalności wydatków na lata 2021-2027”.

2.1. Plan nakładów inwestycyjnych i odtworzeniowych (wymagany dla wszystkich projektów inwestycyjnych) - Tabela I

Nakłady inwestycyjne to wydatki związane z realizacją projektu (w tym również tzw. koszty pośrednie²), poniesione na poszczególnych etapach realizacji danej inwestycji, związane zarówno z przygotowaniem inwestycji (opracowaniem dokumentacji, doradztwem) jak i jej rzeczową realizacją obejmującą poniesienie nakładów na środki trwałe oraz wartości niematerialne i prawne.

Jeżeli na rzecz projektu wnoszony jest wkład niepieniężny, w rozumieniu Wytycznych dotyczących kwalifikowalności wydatków na lata 2021-2027 powinien on również zostać uwzględniony w nakładach inwestycyjnych z pominięciem w przepływach. Nakłady inwestycyjne składają się na całkowity koszt projektu. Ponoszone są do momentu oddania do użytkowania majątku powstałego w wyniku realizacji projektu.

Nakłady odtworzeniowe to wydatki o charakterze inwestycyjnym ponoszone w trakcie eksploatacji projektu, przeznaczone na niezbędne odtworzenie tych elementów projektu, których okres użytkowania jest krótszy niż okres odniesienia analizy. Nakłady te muszą mieć charakter niezbędny dla zapewnienia operacyjności projektu w przyjętym okresie odniesienia.

Ustalając nakłady odtworzeniowe należy mieć na uwadze, iż:

- a) powinny one stanowić **wydatki rzeczywiście planowane** do poniesienia.
W przypadku, gdy Wnioskodawca eksploatuje już infrastrukturę podobnego typu, szacunki dotyczące nakładów odtworzeniowych należy oprzeć na stosownych danych historycznych dotyczących elementów, które podlegały wymianie;
- b) **nie mogą one stanowić 100% nakładów inwestycyjnych**, oznaczałoby to bowiem, że po całkowitym ich umorzeniu, Wnioskodawca planuje wykonać **nową inwestycję**;
- c) muszą one mieć charakter niezbędny do zapewnienia prawidłowego funkcjonowania projektu;
- d) **muszą dotyczyć konkretnych elementów inwestycji**, nie zaś bliżej nieokreślonej kwoty, czy też % wartości początkowej projektu;
- e) **powinny być oszacowane** w powiązaniu z uzasadnionym okresem życia ekonomicznego środka trwałego (porównaj zasady amortyzacji);
- f) do nakładów odtworzeniowych można zaliczyć również koszty niezbędnych prac serwisowych.

Wydatki na odtworzenie należy odróżnić od kosztów bieżącej konserwacji jak i kosztów remontów, które nie powiększają wartości środków trwałych z uwagi na fakt, iż nie stanowią wydatku inwestycyjnego, a stanowią wydatek bieżący, który jest ujmowany bezpośrednio w kosztach operacyjnych.

² Koszty niezbędne do realizacji projektu, ale nie dotyczące bezpośrednio głównego przedmiotu projektu (zgodnie z zapisami „Wytycznych dotyczących kwalifikowalności wydatków na lata 2021 – 2027” oraz SZOP FEM 2021-2027).

2.2. Prognoza przychodów operacyjnych (wymagana dla wszystkich projektów inwestycyjnych) - Tabela II

Przychody to wpływy środków pieniężnych powstałe w związku z projektem, najczęściej mające postać opłat za towary lub usługi dostarczane przez projekt. Podstawowym kryterium weryfikacji, czy dany wpływ ma związek z projektem jest kryterium bezpośredniości, tzn. czy dany wpływ miałby miejsce, gdyby projekt nie był realizowany.

Projekcja ww. przychodów operacyjnych powinna uwzględniać wszystkie rodzaje odpłatnie oferowanych produktów/usług/towarów (np. wynajem sali dla podmiotów realizujących szkolenia) w podziale na grupy odbiorców (np. indywidualni odbiorcy, przedsiębiorstwa).

Program sprzedaży

W tej części analizy finansowej przedstaw plan sprzedaży ilościowej produktów/usług/towarów w oparciu o analizę odbiorców projektu/analizę popytu. Projekcję ilościową należy przedstawić w rozbiciu na poszczególne wyroby/usługi/towary. W przypadku podobnych produktów/usług/towarów można je pogrupować ze względu na charakterystyczne cechy i jednakowe jednostki miary. W konsekwencji istotnym jest:

- a) oszacowanie istniejącego popytu;
- b) prezentacja rzeczywistych danych historycznych oraz założonych trendów dotyczących prognoz popytu na wyroby/usługi/towary;
- c) oszacowanie przyszłego popytu oraz przedstawienie założeń dla jego wyliczenia, przy czym należy mieć na uwadze, iż prognoza sprzedaży powinna uwzględniać przyjęte wskaźniki rezultatu, czy wskaźniki produktu (np. w związku ze sprzedażą/dzierżawą/wynajmem obiektów budowlanych, a także dotychczasową działalnością podmiotu i ograniczenia wynikające np. z przepisów prawa, warunków funkcjonowania).

Dokonując analizy popytu należy wziąć pod uwagę m.in.:

- a) zdolność i skłonność do kupowania;
- b) ceny usług konkurencji;
- c) wielkość istniejącego rynku;
- d) zachowanie odbiorców;
- e) wpływ realizacji projektu na wielkość sprzedaży w ramach dotychczasowej działalności.

Prognoza opłat

Planowana wysokość opłat (cen, taryf) powinna uwzględniać w szczególności:

- a) aktualne tendencje i prognozy rynkowe w zakresie cen poszczególnych towarów/usług np. dane historyczne Wnioskodawcy w przypadku, gdy prowadzi już podobną działalność;

- b) w przypadku nowych usług analizę cen należy oprzeć na cenach produktów/usług konkurencji/otoczenia lub poprzez określenie kosztu jednostkowego wytworzenia i marży zysku;
- c) zasadę „zanieczyszczający płaci”;
- d) zasadę pełnego zwrotu kosztów, przy uwzględnieniu kryterium dostępności cenowej taryf, wyrażającego granicę zdolności gospodarstw domowych do ponoszenia kosztów zakupu dóbr i usług zapewnianych przez projekt;
- e) obowiązujące przepisy prawa;
- f) inne dokumenty np. operaty szacunkowe dotyczące wyceny gruntów przeznaczonych pod strefy aktywności gospodarczej.

Projekcja przychodów operacyjnych projektu stanowić będzie różnicę pomiędzy przychodami „sc. z projektem”, a przychodami „sc. bez projektu”.

2.3. Prognoza kosztów operacyjnych (wymagana dla wszystkich projektów inwestycyjnych) - Tabela II

Koszty operacyjne to koszty ponoszone w związku z prowadzoną działalnością bieżącą podmiotu.

W celu określenia kosztów operacyjnych projektu odnieść się do planowanego zakresu projektu np. do parametrów kupowanego sprzętu, informacji uzyskanych od producenta/wykonawcy, finansowych danych historycznych Wnioskodawcy lub danych rynkowych innych podmiotów działających na podobnym/tym samym terenie w danej branży/dziedzinie.

W przypadku projektów polegających na budowie, zakupie nowego, dotąd nie używanego przez Wnioskodawcę wyposażenia, aparatury itp., dla których brak jest danych historycznych oszacuj koszty na podstawie dostępnych danych np. publikacji, raportów, uchwał, podając adres stron internetowych, na których dane te zostały opublikowane lub dołącz taki dokument jako załącznik dodatkowy.

Ponadto w przypadku odsprzedaży w stanie nieprzetworzonym składników majątkowych uwzględnij pozycję wartość sprzedanych materiałów i towarów.

Amortyzacja – stanowi szczególną formę kosztu, który wyraża wartościowo zużycie produktów inwestycji i jest rozłożony w czasie. W efekcie w pozycji tej ujmowane są:

- a) koszty amortyzacji majątku trwałego powstałego w wyniku realizacji inwestycji tzn. środków trwałych i wartości niematerialnych i prawnych;
- b) koszty amortyzacji nakładów odtworzeniowych.

Wysokość stawek amortyzacji należy ustalić:

- a) oddzielnie dla każdej z grup majątku trwałego,
- b) zgodnie ze stosowaną dotychczas i/lub planowaną polityką rachunkowości,
- c) w oparciu o ekonomiczny okres życia danego składnika majątku,
- d) mając na uwadze, iż grunty nie podlegają amortyzacji.

Zużycie materiałów i energii - w pozycji tej ujmowane są koszty zużycia materiałów podstawowych oraz koszty materiałów o charakterze pomocniczym, w tym koszt zużytej energii elektrycznej, opałowej, wody, gazu, paliwa samochodowego oraz wartość środków obrotowych zaliczanych bezpośrednio w koszty (np. materiały biurowe, opakowania itp.).

Usługi obce - w tej pozycji ujmowane są koszty usług wykonywanych przez podmioty zewnętrzne na rzecz podmiotu eksploatującego projekt. Do tych kosztów zalicza się: najem, leasing operacyjny, remonty i bieżącą konserwację środków trwałych, koszty łączności (usługi pocztowe, telekomunikacyjne), transport towarów i osób, dozór mienia przez obce jednostki, doradztwo, sprzątanie obiektów, inne świadczenia zaliczone do usług (np. usługi informatyczne, wydawnicze, szkoleniowe, pralnicze, komunalne itp.). Ich poziom określi w oparciu o planowane zapotrzebowanie na danego rodzaju usługi.

Za bieżącą konserwację uznaje się prace zmierzające wyłącznie do zachowania w należytym stanie środka trwałego i zapewnienia możliwości użytkowania go zgodnie z przeznaczeniem i aktualnymi standardami. Przykładem bieżącej konserwacji może być malowanie ścian.

Z kolei za remont uznaje się wykonanie w istniejącym obiekcie robót polegających na odtworzeniu stanu pierwotnego, a nie bieżącej konserwacji, przy czym dopuszczalne jest zastosowanie wyrobów (materiałów) innych niż użyte w stanie pierwotnym. Przykładem remontu może być wymiana okien w budynku.

Wynagrodzenia - w tej pozycji ujmowane są koszty wynagrodzeń, które należy prognozować na podstawie planowanego zatrudnienia oraz przewidywanego przeciętnego wynagrodzenia brutto wynikającego z wewnętrznych uwarunkowań jednostki. Plan i harmonogram zatrudnienia powinien być przyjęty w oparciu o program wykorzystania produktów projektu oraz zgodnie z założonymi dla projektu wskaźnikami rezultatu (jeśli dotyczy).

Ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia na rzecz pracowników - w tej pozycji ujmowane są koszty ponoszone przez pracodawcę w zakresie ubezpieczeń społecznych i innych świadczeń na rzecz pracowników (składki na ZUS, FP, FGŚP, świadczenia rzeczowe związane z BHP, szkolenia, usługi medyczne, itp.) w wysokości, która wynika z obowiązujących przepisów prawa i danych finansowo-księgowych podmiotu. Podstawę obliczeń ubezpieczeń społecznych powinno stanowić wynagrodzenie brutto.

Podatki i opłaty – w tej pozycji ujmowane są podatki i opłaty o charakterze kosztowym, do których zalicza się przede wszystkim: podatek od nieruchomości, podatek od środków transportu, opłata za wieczyste użytkowanie gruntów, opłaty skarbowe, sądowe i notarialne, opłaty licencyjne uprawniające do wykonywania działalności, opłaty środowiskowe. Koszty zaliczane do tej grupy powinny być ustalane, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa (rozporządzeniami przedmiotowymi, uchwałami itp.).

Pozostałe koszty rodzajowe – w tej pozycji ujmowane są koszty, które nie zostały uwzględnione powyżej. Należą do nich m.in. składki ubezpieczeń majątkowych i osobowych, koszty podróży służbowych, koszty reprezentacji i reklamy itp.

Wartość sprzedanych towarów i materiałów – w tej pozycji ujmowane są koszty stanowiące cenę zakupu lub nabycia składników majątkowych nabytych w celu odsprzedaży w stanie nieprzetworzonym.

2.4. Wartość rezydualna (wymagana dla projektów o całkowitym koszcie kwalifikowalnym równym lub wyższym niż 50 mln PLN na moment złożenia wniosku o dofinansowanie) - Tabela III

Wartość rezydualna to potencjał finansowy lub ekonomiczny projektu w pozostałych latach jego trwania (życia ekonomicznego), obliczony w ostatnim roku okresu odniesienia przyjętego do analizy. Wartość ta będzie zerowa lub bliska zeru, jeżeli okres odniesienia będzie zbliżony do okresu życia ekonomicznego danych aktywów trwałych. Ustalenie wartości rezydualnej jest niezbędne do ustalenia przepływów finansowych.

Wartość rezydualną powinien ustalić w oparciu o wycenę wartości aktywów trwałych netto w ostatnim roku okresu odniesienia określoną przy wykorzystaniu metody i okresu amortyzacji zgodnych z polityką rachunkowości Wnioskodawcy. W **uzasadnionych** przypadkach metoda ta dopuszcza przyjęcie wartości rezydualnej równej 0 zł **dla budynków użyteczności publicznej** (w rozumieniu Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz. U. z 2022 r. poz. 1225) lub **dla budynków mieszkalnych wielorodzinnych**, będących przedmiotem projektu, a które będą wykorzystywane w ten sam sposób po zakończeniu okresu odniesienia. Ponadto nie ma możliwości potencjalnego osiągnięcia korzyści finansowej w wyniku ich sprzedaży to wówczas dopuszczalne jest przyjęcie założenia, iż wartość rezydualna wynosi 0.

2.5. Kapitał obrotowy netto (wymagany dla projektów o całkowitym koszcie kwalifikowalnym równym lub wyższym niż 50 mln PLN na moment złożenia wniosku o dofinansowanie) - Tabela III

Kapitał obrotowy netto (kapitał pracujący) to nadwyżka aktywów obrotowych nad zobowiązaniami krótkoterminowymi, która świadczy o płynności finansowej podmiotu. Do aktywów obrotowych (majątku obrotowego) podmiotu zalicza się jego bieżące aktywa, tj. zasoby pieniężne w postaci gotówki i depozytów na rachunkach bankowych, lokaty w papierach wartościowych, zapasy oraz należności krótkoterminowe. Zobowiązania krótkoterminowe to ogół zobowiązań z tytułu dostaw i usług, a także całość lub ta część pozostałych zobowiązań, które stają się wymagalne w ciągu 12 miesięcy.

Kwestia kapitału obrotowego netto dotyczy jego **zmiany w całym okresie odniesienia – fazie inwestycyjnej i operacyjnej i powinna być ujęta w uzasadnionych przypadkach**. Przygotowując projekcję miej na uwadze, iż winna

ona wynikać z założonego cyklu rotacji należności, zapasów i zobowiązań krótkoterminowych. Na podstawie przeprowadzonej kalkulacji dla kapitału obrotowego netto wylicza się **zmianę kapitału netto** rozumianą jako różnicę wartości kapitału pracującego liczoną rok do roku.

2.6. Wskaźniki Efektywności Finansowej Inwestycji (wymagane dla projektów o całkowitym koszcie kwalifikowalnym równym lub wyższym niż 50 mln PLN na moment złożenia wniosku o dofinansowanie) - Tabela III

Jeżeli na moment złożenia wniosku o dofinansowanie całkowite koszty kwalifikowalne Twojego projektu są równe lub przekraczają 50 mln PLN, w celu potwierdzenia zasadności dofinansowania ze środków UE zobowiązany jesteś obliczyć wskaźniki efektywności finansowej inwestycji.

Dla Twojego projektu wymagane jest ustalenie wartości wskaźników efektywności finansowej inwestycji w postaci:

- a) finansowej bieżącej wartości netto inwestycji (FNPV/C),
- b) finansowej stopy zwrotu inwestycji (FRR/C).

Podstawą obliczenia wskaźników finansowej efektywności inwestycji są przepływy środków pieniężnych ustalone jako różnica pomiędzy wpływami i wydatkami projektu w kolejnych latach okresu odniesienia.

FNPV (Finansowa Zaktualizowana Wartość Netto) jest sumą zdyskontowanych strumieni pieniężnych netto. Wartość FNPV informuje, o ile dzisiejsza wartość korzyści finansowych netto przekracza zdyskontowaną wartość nakładów i późniejszych kosztów utrzymania projektu.

FRR (Finansowa Wewnętrzna Stopa Zwrotu) to stopa dyskontowa, przy której zrównuje się wartość teraźniejsza prognozowanych korzyści i wydatków projektu tzn. przy której zdyskontowana wartość korzyści netto jest równa zero.

Wskaźniki FNPV/ FRR musisz obliczyć z perspektywy całego projektu (w fazie realizacji i eksploatacji), bez względu na źródła finansowania wydatków inwestycyjnych.

Wskaźniki te obrazują zdolność wpływów z projektu do pokrycia wydatków w okresie odniesienia.

Do wyliczenia wskaźników efektywności finansowej z inwestycji zastosuj następujące kategorie strumieni pieniężnych:

- a) po stronie wpływów - przychody operacyjne oraz wartość rezydualną;
- b) po stronie wydatków - nakłady inwestycyjne, nakłady odtworzeniowe, koszty operacyjne (bez amortyzacji) oraz - w uzasadnionych przypadkach - zmianę kapitału obrotowego netto w fazie inwestycyjnej i operacyjnej.

2.7. Trwałość finansowa dla scenariusza z projektem - Tabele od V do VII

Analiza trwałości finansowej ma na celu potwierdzenie, iż posiadane jak i prognozowane środki finansowe pozwolą na sfinansowanie kosztów realizacji i eksploatacji projektu, a podjęte działania inwestycyjne oraz ich konsekwencje (koszty operacyjne, nakłady odtworzeniowe) nie wpłyną negatywnie na utrzymanie płynności finansowej podmiotu.

Jest ona dokonywana z perspektywy podmiotu (podmiotów) zaangażowanego w realizację jak i eksploatację projektu w całym okresie odniesienia:

- a) **w fazie realizacji** analizie będzie podlegać zdolność Wnioskodawcy do zapewnienia wkładu własnego i środków na prefinansowanie inwestycji na podstawie przedłożonych sprawozdań finansowych oraz innych dokumentów,
- b) **w fazie eksploatacji** analizie podlegać będzie zdolność Wnioskodawcy i/lub innego podmiotu do utrzymania finansowych skutków realizacji projektu na podstawie sporządzonych prognoz finansowych w oparciu o sprawozdania finansowe w szczególności Rachunku przepływów pieniężnych przygotowanego w korespondencji z Bilansem oraz Rachunkiem zysków i strat.

Prognozy finansowe nie są wymagane w przypadku projektów skutkujących jedynie oszczędnością kosztów operacyjnych (bez kosztów amortyzacji) w każdym roku okresu odniesienia.

W celu weryfikacji m.in. trwałości finansowej podmiotu oraz wykluczenia trudnej sytuacji Ty oraz Partnerzy zobowiązani jesteście przedłożyć zatwierdzone i podpisane sprawozdania finansowe (co najmniej Bilans, Rachunek Zysków i Strat) za trzy ostatnie lata ze szczególnym uwzględnieniem informacji dodatkowej.

Weryfikacja trwałości finansowej dla podmiotów innych niż JST.

W zakresie projektów realizowanych i zarządzanych przez podmiot nie **zaklasyfikowany jako JST, w tym m.in. organizacje pozarządowe, spółki komunalne i inne osoby prawne** - analiza trwałości finansowej sprowadza się do przygotowania prognozy sprawozdań finansowych Wnioskodawcy (Bilans, Rachunek zysków i strat, Rachunek przepływów pieniężnych) obejmującej **cały okres odniesienia**.

Prezentację danych przeprowadź w podziale na dane historyczne (3 lata poprzedzające złożenie wniosku) oraz dane prognozowane (obejmujące okres odniesienia).

Dane historyczne wypełnij w oparciu o przedkładane zatwierdzone sprawozdania finansowe z 3 ostatnich lat.

Dane prognozowane powinny opierać się na danych historycznych oraz odzwierciedlać efekty finansowe realizacji projektu.

W sytuacji, gdy w realizację i/lub eksploatację projektu zaangażowany będzie finansowo więcej niż jeden podmiot, sprawozdania finansowe należy przygotować oddzielnie dla każdego z nich, zgodnie z właściwymi wymogami dla danego typu podmiotu.

Bilans, Rachunek Zysków i Strat oraz Rachunek Przepływów Pieniężnych dla podmiotu/podmiotów innych niż JST należy sporządzić zgodnie z wymogami ustawy o rachunkowości oraz Krajowych Standardów Rachunkowości i/lub Międzynarodowych Standardów Rachunkowości.

Rachunek przepływów pieniężnych należy przygotować metodą pośrednią. Punktem wyjścia do sporządzenia projekcji winna być pozycja Zysk/strata netto z Rachunku zysków i strat (sporządzonego metodą porównawczą). Dane finansowe ujmij w podziale na działalność operacyjną, inwestycyjną i finansową, przy założeniu, że:

- a) **działalność operacyjna** odnosi się do podstawowego rodzaju działalności jednostki oraz innych działalności nie zaliczanych do działalności inwestycyjnej oraz finansowej. W związku z czym z pozycji Zysk/strata netto za pomocą korekt wyodrębniij wszystkie pozycje, które nie odnoszą się do działalności operacyjnej. Ponadto, pozycję Zysk/strata netto należy skoryguj o wartości niepieniężne np. amortyzację (korekta o pozycje amortyzacji będzie uwzględniana jedynie dla podmiotów dokonujących odpisów amortyzacyjnych). Szczególną uwagę zwraca się na korektę pn. **Zmiana stanu rozliczeń międzyokresowych**, w której ze znakiem (-) należy ująć tzw. „rozliczenie dotacji” ustalone jako procentowy udział środków UE w rocznych odpisach amortyzacyjnych majątku zakupionego w ramach projektu. Majątek współfinansowany ze środków unijnych, nie został/nie zostanie w całości pokryty ze środków Wnioskodawcy, dlatego też koszt amortyzacji liczony od całkowitych wydatków inwestycyjnych skoryguj do wysokości rzeczywistego jego finansowego udziału. Korekta pn. Zmiana stanu rozliczeń międzyokresowych powinna być ustalona w korespondencji z pozycją Pozostałe przychody operacyjne w Rachunku zysków i strat;
- b) **działalność inwestycyjna** odnosi się do nabywania lub zbywania składników aktywów trwałych i krótkoterminowych aktywów finansowych oraz wszystkich pieniężnych kosztów i korzyści związanych z ww. czynnościami. W tej części uwzględnij po stronie Wydatków m. in. nakłady inwestycyjne oraz nakłady odtworzeniowe podmiotów zaangażowanych w realizację jak i eksploatację projektu. Po stronie Wpływów uwzględnij m. in. środki ze sprzedaży wartości niematerialnych i prawnych.
- c) **działalność finansowa** odnosi się do pozyskiwania lub utraty źródeł finansowania oraz wszystkich pieniężnych kosztów i korzyści związanych z ww. czynnościami. W tej części uwzględnij wszystkie wpływy i wydatki związane z finansowaniem projektu. Mogą to być np. środki własne Wnioskodawcy, czy też środki pochodzące z obcych źródeł np. kredytów, pożyczek czy leasingu

finansowego pod warunkiem, iż nie zostały one uwzględnione w działalności operacyjnej zgodnie z przyjętą polityką rachunkowości.

Przygotowując Rachunek przepływów pieniężnych miej na uwadze, że powyższe zapisy mają charakter ogólny i uwzględniają sytuację w całym okresie odniesienia (gdy sprawozdania są sporządzane przez jeden podmiot, który realizuje i eksploatuje majątek). W przypadku gdy koszty eksploatacji ponosi inny podmiot niż Wnioskodawca ww. sprawozdanie należy przygotować z uwzględnieniem wyłącznie Wpływów i Wydatków podmiotu eksploatującego (np. nie należy uwzględniać nakładów inwestycyjnych, które ponosi Wnioskodawca, a nie podmiot eksploatujący (zarządzający)). Ponadto miej na uwadze, że planowane Wydatki i Wpływy powinny być czasowo zharmonizowane, tak aby płynność finansowa została utrzymana. Z technicznego punktu widzenia potwierdzeniem utrzymania płynności będą dodatnie przepływy w pozycji Środki pieniężne na koniec okresu.

Analiza trwałości finansowej dla podmiotów innych niż JST powinna być dokonana w sposób kompleksowy (z uwzględnieniem wszystkich wymaganych elementów). Uzupełnienie danych finansowych powinny stanowić wymagane załączniki, jak i opisy w odpowiednich częściach wniosku o dofinansowanie.

Opis potwierdzający posiadanie środków na pokrycie wydatków inwestycyjnych projektu i/lub opis możliwości pozyskania zewnętrznych źródeł finansowania jak i potwierdzenie możliwości pokrycia kosztów operacyjnych dla wszystkich kategorii podmiotów wskaż w polu E.1.4 Potencjał umożliwiający realizację projektu i wykorzystanie efektów projektu.